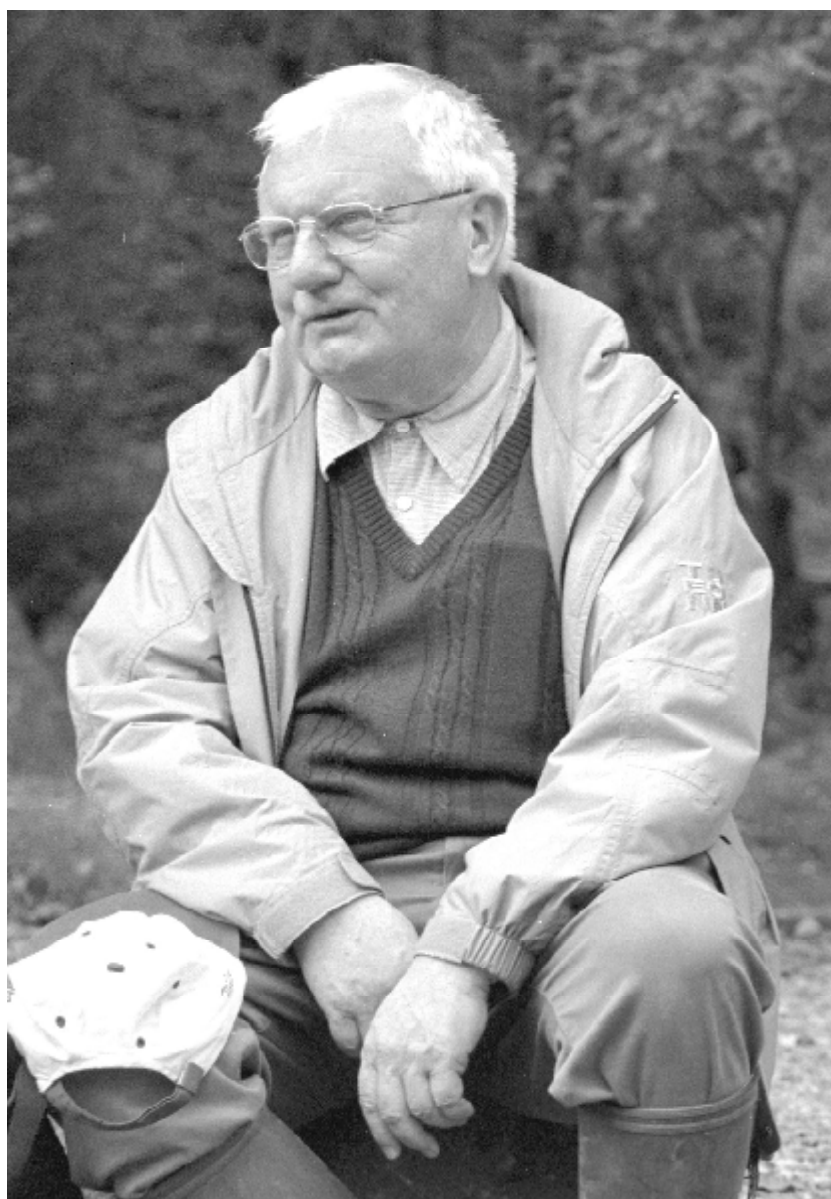

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 2003, Speciale Editie
Afgiftekantoor LEUVEN 1

***Tijdschrift van de Vereniging van Afgestudeerden in Plant-
kunde en Dierkunde van de Katholieke Universiteit Leuven***

PDL-Info

IN MEMORIAM FRANS DE MEUTER

° 18 APRIL 1936 † 4 JUNI 2003

In memoriam Frans De Meuter

Op 4 juni 2003 is Frans De Meuter plotseling overleden. Hij was sedert 1979 secretaris van PDL. Met onnoemelijk veel activiteit voor en achter de schermen was hij een constante drijvende kracht en inspiratiebron achter PDL.

We zijn nu enkele maanden verder en voor het PDL bestuur is het maar al te duidelijk dat zeer veel zaken die als vanzelfsprekend werden aangenomen, stilzwijgend door Frans werden volbracht.

Deze speciale uitgave van PDL Info wil hulde brengen aan Frans De Meuter, die zich met nooit aflatend enthousiasme heeft ingezet op zovele fronten, hetgeen zal blijken uit de bijdragen in dit nummer.

Colofon

PDL-Info: tijdschrift van de Vereniging van Afgestudeerden in Plantkunde en Dierkunde van de Katholieke Universiteit Leuven.

PDL v.z.w. 000-0174219-07

V.U.: Erik Smets - Kasteelpark Arenberg 31 - 3001 Heverlee

Redactie & layout: Stefan Clerens

Adres: Naamsestraat 61
3000 Leuven

Tel: 016 32 42 90

Fax: 016 32 42 58

www.kuleuven.ac.be/pdl

Foto's

Blz. 1 en 12: Een rustpunt tijdens de Hoge Venentocht (29 september 2002).

Blz. 2: Aankomst op het PDL-Symposium 'Schudden aan de stamboom' (4 november 2000).

Blz. 5: Uitleg tijdens de uitstap naar Bos t' Ename (1 mei 2003).

Blz. 6: Fossielen zoeken tussen de schiefers tijdens de Fossilentocht rond Nismes (22 september 2001).

Blz. 11: Voorlezen van het jaarverslag op de Jaarvergadering (9 november 2002).

In memoriam Frans De Meuter

Deze rede werd uitgesproken ter gelegenheid van de herdenkingsplechtigheid voor Frans De Meuter, Vliebergh-Biologie, 19 augustus 2003

Geachte aanwezigen,

Het Departement Biologie en de oud-studentenvereniging van de Biologen, PDL, hadden zich deze dag heel anders voorgesteld. Ongeveer een jaar geleden werd overeengekomen met Frans dat hij vandaag zou gevierd worden naar aanleiding van zijn emeritaat. Zijn plotse overlijden op 4 juni heeft er anders over beslist. Toch wil ik namens het departement Biologie en namens PDL, de loopbaan van Frans hier in herinnering brengen.

Frans De Meuter behaalde in 1964 het diploma van licentiaat in de Wetenschappen, groep Dierkunde met de eindverhandeling “Paleo-ecologisch onderzoek van foraminiferen uit de Zanden van Edegem (Antwerpiaan) te Terhagen”. Nadien startte hij onder leiding van professor Luc Van de Poel zijn doctoraatsonderzoek, opnieuw op foraminiferen. Bedoeling was om aan de hand van deze fossielen de complexe stratigrafie van het Noordzeebekken, maar ook van aangrenzende Europese bekkens, te analyseren, en om inzicht te verwerven in de paleo-ecologische context.

Frans De Meuter werkte toen in een enthousiast team van biologen en geologen op fossielen uit Miocene en Pliocene afzettingen die tijdelijk toegankelijk waren door de graafwerken voor de uitbreiding van de Antwerpse haven en voor de aanleg van de E3-ring rond Antwerpen. Veldwerk was een onmisbaar gegeven, en ik heb mij laten vertellen dat in die periode vaak meerdere malen per week naar Antwerpen werd gereden om het noodzakelijke veldwerk te doen en om studiemateriaal te verzamelen. We weten allemaal dat Frans een grote voorliefde had voor veldwerk en deze excursies werden dan ook met veel ijver en plezier uitgevoerd.

Frans combineerde echter twee taken. Hij was ook leraar aan het Sint-Pieterscollege te Leuven, en het getuigt van het grote doorzettingsvermogen en de intellectuele kwaliteiten van Frans dat hij in 1974 de doctorstitel behaalde met het proefschrift “Bijdrage tot de systematiek en de Paleo-ecologie van de benthonische foraminiferen uit het Mioceen van België”, een werk dat in 1980 in het Engels gepubliceerd werd. Collega's die Frans in die tijd goed kenden, vertelden mij dat hij echt uitblonk door zijn helder en analytisch stratigrafisch inzicht, en door zijn ruime paleontologische kennis. Frans schuwde ook moderne verwerkingsmethodes van zijn talrijke gegevens niet, wat in de jaren zeventig leidde tot een intense samenwerking rond factoranalyses en andere numerische verwerkingsmethoden met wijlen professor Symons. Deze samenwerking leverde verscheidene publicaties op.

Vanaf februari 1974 werd Frans aangesteld als monitor Wetenschappen (Biologie) en wat later werd hij benoemd tot deeltijds docent en werkleider. In 1992 werd

In memoriam Frans De Meuter

hij voltijds docent en in 1998 bevorderd tot hoofddocent, waarbij zijn mandaat volledig werd overgeheveld naar het departement Biologie. Sedert oktober 2001 was hij emeritus-hoofddocent.

De onderwijsopdracht van Frans betrof de vakken “Bijzondere methodenleer der Biologie”, “Didactisch seminarie Biologie” en het opvolgen van de lesstages Biologie van de toekomstige geaggregeerden. Een opdracht die hij met veel bezieling uitvoerde.

Frans leidde ontelbare leerkrachten Biologie op en beschouwde de vorming en navorming van leerkrachten als zijn belangrijkste taak. Dit uitte zich ook in zijn deelname aan tal van commissies en organisaties rond onderwijs. Zo was hij ondermeer:

- Inspecteur Biologie,
- Voorzitter van de Leerplancommissie Biologie voor het secundair onderwijs,
- Secretaris van de Permanente Onderwijscommissie Aggregaties Hoger secundair onderwijs Wetenschappen,
- actief bestuurslid van de Vereniging voor het onderwijs in de Biologie.

Zijn activiteiten in het kader van Permanente Vorming van Leerkrachten wil ik hier toch even speciaal in de verf zetten. Vanaf 1982 was Frans hoofdorganisator en bezieler van deze Vliebergh Biologie. Elk jaar organiseerde hij met zijn team van lectoren en werkgroepmedewerkers deze driedaagse voor navorming van leerkrachten Biologie waarop velen onder u jaar na jaar aanwezig waren, en waarvoor Frans telkenmale meerdere leden van het departement Biologie motiveerde om als spreker te fungeren. Ik meen te mogen zeggen dat deze sessies een echt begrip geworden zijn in Vlaanderen onder zijn stimulans, en dankzij zijn organisatietalent en vele contacten.

Sedert 1979 was Frans bovendien secretaris en bezieler van de alumnivereniging PDL. De excursies, wandelingen, symposia en familiale activiteiten die Frans er organiseerde zijn niet te tellen. Enkele jaren geleden voerden wij de Hoge Venentocht terug in waarbij Frans als gids fungeerde en duidelijk nog vele kilometers kon stappen toen zijn voorzitter al lang bekaf was. Zowel de Vliebergh-werkgroep als PDL blijven nu wat verweesd achter.

Vele van deze verenigingen en commissies bleven immers op Frans beroep doen na zijn emeritaat en Frans bleef al dit werk met enthousiasme uitvoeren. Frans behield dus tal van verantwoordelijkheden zonder zich ervoor op te dringen, meer nog, hij vond zijn oude liefde voor de fossielen terug. Regelmatig vertoefde hij als graag geziene gast bij de collega's van het Geologie departement waar hij terug wat activiteiten had opgestart rond paleontologie. Recent vertelde hij nog hartstochtelijk over zijn onderzoek waarover hij zelfs opnieuw wat wilde publiceren.

Omdat hij nog zo actief was en omdat hij in het departement nog niet officieel was gevierd als emeritus moeten velen hebben gedacht dat Frans niet op emeritaat

was. Een verrassingsviering op 4 mei 2002 kon niet doorgaan omdat Frans het te druk had, en bepaalde familiale engagementen niet wilde verplaatsen. Een viering aan het begin van dit academiejaar vond Frans niet geschikt. Neen, hij wilde gevierd worden tussen zijn leerkrachten tijdens de Vliebergh-sessies. Op de PDL familiale uitstap naar het bos t' Ename en naar Oudenaarde van 1 mei laatstleden sprak ik nog met Frans over de aanpak van zijn viering. Ik vroeg hem als voorzitter van het departement en van PDL, ditmaal geen uitvluchten te zoeken, want dat het er anders op begon te lijken dat wij hem niet wilden in de bloemetjes zetten.

“Kalm blijven” zei hij toen. Het was wat Frans dikwijls zei tegenover diegenen die hem gingen opzoeken voor raad. Ik weet dat mijn voorganger Departementsvoorzitter graag eens met Frans ging praten als het met het departement wat moeilijk ging, wel voor mij geldt exact hetzelfde en steeds stond hij klaar om – liefst met een lekkere maaltijd en wat kwaliteitsbier – de problemen in het juiste kader te plaatsen. Het typeerde Frans volkomen. Zelf enorm begaan met het welzijn van een ander, uiterst bescheiden over zijn verwezenlijkingen, gevoelig, en sociaal.

Bedankt Frans.

Erik Smets

In memoriam Frans De Meuter

Dit vers verscheen in Klakson, huis-aan-huis blad in Merchtem, het geboortedorp van Frans De Meuter

Dank aan E.H. Frans De Meuter

In een eenvoudig, kroostrijk gezin
Stapte Frans in 1936 het leven in
In de familie De Meuter-Meersman
Groeide hij gelukkig op als kleuter
Spijtig kwam in zijn kinderjaren
De oorlog met al zijn grote gevaren

Reeds van in de school in zijn prille jeugd
Beleefden zijn ouders aan hem veel deugd
Als uitzonderlijk student, toen al aan de top
Mocht hij van zijn naastige ouders hoger op
Wie vroeger mocht naar de universiteit
Die kon men op zijn vingers tellen in die tijd

Al was hij later Doctor in de wetenschappen
Na de eucharistie stond hij vaak te klappen
Eenvoudig, minzaam steeds voor iedereen
Ging hij met een glimlach door het leven heen
Wanneer hij met zijn moeder ter kerke kwam
Daar genoot hij als priester nog het meeste van

In september is het nog maar een jaar geleden
Dat we om uw 40 jaar Priester hebben gebeden
Het was een mooie eucharistieviering met klank
Maar heel zeker een dag, vol vrome, echte dank
Om al wat u voor onze parochies had gedaan
In uw rijk en druk gevulde loopbaan in uw bestaan

Nu zijt u plots, zeker onverwacht van ons heengegaan
Uit het voor u met veel vreugde, veel belovende bestaan
Opnieuw maar voor altijd, danken wij u zo geliefde Frans
U was een parel aan Merchtems rijke priesterkrans
In Bollebeek, Mollem en Merchtem zullen wij u missen
U die ons zo vaak voorging, in zoveel Heilige missen

Jef Hellinckx

In memoriam Frans De Meuter

Deze rede werd uitgesproken ter gelegenheid van de herdenkingsplechtigheid voor Frans De Meuter, Vliebergh-Biologie, 19 augustus 2003

Dames en Heren, Collega's,

Deze hulde is een pijnlijk memento mori. Normaal werd E.H. Frans de Meuter, oud-professor van de aggregatie biologie en jarenlang de drijvende kracht achter en de bezieler van deze Vliebergh-Sencie-leergangen biologie, vandaag gehuldigd om zijn enthousiasmerende inzet, iets wat al maanden op voorhand gepland was. Frans hield echter niet van officieel gedoe. Hij vond een hulde minder belangrijk en er was daarom altijd wel een reden om ze te verdagen. Vandaag zou het dan toch eindelijk lukken. Zijn plotse overlijden op 4 juni ll. heeft deze terechte huldiging onmogelijk gemaakt.

Zijn eerste medewerking aan de Vliebergh dateert van 1981, toen hij, als voorzitter van de leerplancommissie biologie, in het kader van het jaarthema “Zenuwstelsel, structuur en functie van de zintuigen bij mens en dier – Groeibeweging en prikkelbeantwoording bij planten” een voordracht gaf over “Plaats en betekenis van de probleemstelling ‘Hoe reageren dieren en planten op prikkels uit hun omgeving?’ in de huidige curricula biologie. Didactische beschouwingen.” Datzelfde jaar was hij lid van de toenmalige “werkgroep Brabant”, die voor de Vliebergh het practicum “Zintuigfunctie bij dieren” uitwerkte en leidde.

Het thema van 1982, “Milieustudie en Ecologie” was het eerste dat onder zijn leiding gegeven werd. Het is een duidelijke illustratie van wat Frans altijd heeft geboeid: de levende natuur en vooral de ecologie, die hij met zijn ruime kennis over geologie, in zijn vele excursies kon kaderen. Zijn inzet voor de excursies van PDL, voor de studieverblijven in Ambleteuse, voor die van VOB, zijn in die context ook tekenend. Alhoewel hij dat jaar, als verantwoordelijke het inleidend woord gaf op de Vliebergh, leidde hij ook nog zelf het terreinwerk in het Stadspark van Leuven. Tot vorig jaar heeft Frans, alhoewel hij toen reeds “op rust” was, deze navorming geleid.

Dank zij zijn rustige en intelligente aanpak, wist hij een vaste groep medewerkers te blijven motiveren. Hij versterkte de teamgeest door zijn devies “na inspanning komt ontspanning” ietwat Bourgondisch in de praktijk te brengen: na elke voorbereidende vergadering werd op de middag in een restaurantje in de omgeving gezellig nagekaart, werden nieuwtjes uitgewisseld en werden ook de recentste moppen getapt.

Na het aftasten van de noden in het veld, met inspraak van de medewerkers; na het vastleggen van het thema, volgden klassiek de vergadering met de planning voor aanvragen van sprekers en de taakverdeling voor de practica onder de medewerkers. De praktische organisatie ter plaatse werd door het team van de

aggregatie en ook hun familieleden gerealiseerd.

Door zijn charisma en doordachte aanpak groeiden de Vliebergh-Sencieleergangen Biologie uit tot zeer druk bijgewoonde en steeds interessante navormingen. Ook de timing ervan maakt dat zij als een echt sociaal gebeuren, als een aangenaam weerzien gelden voor collega's over de netten heen, die zich stilaan voorbereiden op een nieuw schooljaar. Frans genoot intens van die vele contacten met collega's en met oud-studenten van zijn aggregatie, met wie hij echt begaan was.

In de vele raden en verenigingen waarvan hij lid was, werd hij gewaardeerd om zijn expertise en om zijn eenvoud. Frans hield niet van grote woorden. Hij was een verzoener, die mensen aan elkaar kon binden door te zwijgen als het moest en te spreken wanneer het nodig was.

Sedert het schooljaar 1981-82 was hij voorzitter van de leerplancommissie biologie van het ASO in het Vrij Katholiek Onderwijs. Zijn doordachte, nooit overhaaste aanpak – hij wist altijd informatie te bekomen uit de eerste hand en op verschillende niveaus - heeft geleid tot overzichtelijke, logische en didactisch opgebouwde leerplannen, waarin hij probeerde ruimte te creëren voor de leraar. Zijn klare uiteenzettingen met dito schema's over de stand van zaken i.v.m. de eindtermen, de VLOR, de DVO en ook andere aangelegenheden in de biologie, werden door de leden gesmaakt.

Zijn afscheid, omdat het op 65 jaar niet anders kon, had hij zorgvuldig voorbereid door o.a. de nieuwe samenstelling van de leerplancommissie voor te bereiden, waarin alle strekkingen zijn vertegenwoordigd.

Van hem ook komt de traditie om, na de laatste vergadering van een schooljaar, samen met oud-leden van de commissie, een “biologische activiteit” te voorzien en daarna samen te tafelen. Het is in dit kader dat wij van hem afscheid hebben genomen op 3 juni ll. Na een bezoek aan een nieuw labocomplex en een gezellig onderonsje van de leerplancommissie van het ASO, waar ook Frans intens van genoot, heb ik hem naar het station van Torhout gevoerd, van waar hij naar de kust zou doorreizen. Na nog een afspraak voor een excursie, die normaal begin deze maand zou doorgaan, is hij vertrokken...

De mail over zijn heengaan, die ik de morgen van 5 juni ontving, was dan ook verbijsterend.

Wij zullen ons Professor Frans De Meuter dankbaar blijven herinneren als een zeer intelligent iemand, die altijd rustig, relativerend, maar toch motiverend, in een sfeer van collegialiteit steeds positief heeft samengewerkt en hierdoor voor het biologieonderwijs in Vlaanderen zeer veel heeft betekend.

Romain Decambray

In memoriam Frans De Meuter

Een eerder persoonlijke impressie over hoe wij Frans bij PDL hebben meegemaakt en hem ons zullen herinneren

Frans was voor ons altijd een van de vaste gezichten van PDL, en een van de eigenschappen die ons van het begin af vooral opviel was zijn grote mildheid. Hij noemde dit trouwens zelf 'systeem De Meuter'.

Zo ging er het verhaal dat wie examen bij hem kwam afleggen, niet veel moeite moest doen om ook de steekkaart met juiste antwoorden te ontfutselen. Niemand kan echter bevestigen of dit echt zo was. Ook Bios, dat op menige PDL activiteit recepties organiseert, kon, ondanks z'n imago van twijfelachtige stiptheid, steeds op een overschot aan flexibiliteit en begrip rekenen vanwege Frans. Zelfs op de PDL-ledenwerving werd 'systeem De Meuter' toegepast, wat inhield dat ook notoire wanbetalers nog jarenlang in de kudde van de goede herder opgenomen bleven.

In klerikale humor was hij trouwens heel bedreven. Monkelend had hij het steeds over zijn wekelijkse 'optreden'. Wanneer Frans echter naar Ambleteuse afzakte, moest onzelievenheer het even zonder hem stellen, want iedereen heeft toch recht op vakantie?! Elk jaar, wanneer door het PDL bestuur de verblijven in Ambleteuse geregeld werden, schepte hij veel genoeg in de schier onleesbare correspondentie met prof. Boulanger uit Louvain-La-Neuve. De hanenpoten werden steeds met de nodige hilariteit ter interpretatie voorgelegd aan het bestuur.

Frans' eigen handschrift daarentegen was zeer regelmatig en eerder artistiek, met lange uithalen en prachtige hoofdletters. Het feit dat het op fotokopie niet voor iedereen even leesbaar was, ligt misschien wel aan de basis van de statutair verplichte voorlezing van de bestuursvergadering-verslagen. Deze waren tot voor enkele jaren immers nog handgeschreven. Het typeert de snelle geest van Frans volkomen dat hij midden jaren '90 zonder slag of stoot de overstap maakte naar verslaggeving via computer.

En hoewel hij ook de nieuwste ontwikkelingen als e-mail of SMS niet schuwde, waren tal van Frans' kwaliteiten niet door enige technologie te overtreffen. Zo kon hij eenieder versteld doen staan omdat hij wel een oneindig aantal mensen leek te kennen. Meestal kende hij dan niet alleen naam en toenaam, maar wist ook met wie ze getrouwd waren (vooral als dat ook een biolo(o)g(e) was), waar ze werkten én waar ze voordien gewerkt hadden. Bij het zoeken naar sprekers, gidsen of referenten had geen databank of zoekmatrix voor PDL zoveel kunnen betekenen als zijn parate kennis.

Frans' breed interesseveld, intellectuele capaciteiten en jeugdig enthousiasme kwamen steeds weer tot uiting. Wanneer er tijdens de vergadering een schimmel

ontdekt werd op de suikerwafels (want hij zorgde steeds voor voldoende mondvoorraad) ging hij onmiddellijk enkele loepen halen om het fenomeen van naderbij te kunnen bestuderen. Bij excursies of wandeltochten kon hij over de meest diverse onderwerpen praten, van het onderwijsbeleid in Vlaanderen tot staalnames tijdens zijn thesis, en van recente opgravingen langs de E40 tot orchideeën die hij op een wandeling had gezien. Tegelijk was hij altijd bereid ons wat geologische beginselen voor te houden: ‘veldspaat, kwarts en glimmer - deze drie vergeet men nimmer’.

Een uitstap was voor hem pas compleet als die afgesloten werd met een stevige maaltijd en een of meer smakelijke streekbieren. We beleefden steeds veel deugd aan de voorpret die hij had bij het plannen van excursies; het wildseizoen of een plaatselijke brouwerij waren nooit veraf, en hij leek alles al op voorhand te proeven.

Dit is hoe we ons Frans graag willen blijven herinneren, en hoe we hem op termijn ook het meest zullen missen: niet alleen als intellectueel, ervaren gesprekspartner en rots in de branding, maar vooral ook als mens die zo graag in het leven stond, en steeds met veel zin voor humor en zelfrelativering die levenshouding kon overdragen op jong en oud.

Jan Pinceel, Stefan Clerens

FRANS DE MEUTER ° 18 APRIL 1936 † 4 JUNI 2003